

LÖVÉTEI KIÁLTÓ

V. évfolyam, 12. szám, 2003. december. Ára szabadeladásban: 5000 lej

Lövétei Betlehemes, 1957

Radványi Kálmán

Én Jézust várom, a kis Gyermeket

Ti nagy, hatalmas Messiásra vártok,
Ki fölkarolja az avult világot,
Kinek hatalmas tisztító vihar,
Ki poklot ostromol villámaival:
Én Jézust várom, a kis gyermeket,
Ki bölcsőjében játszik és nevet.

Vajúdást vártok, eszmék harcait;
Vak gyűlölettel, göggel küzd a hit;
Viharzó harcot vív az öntudat
A szent szabadság zászlaja alatt;
Én Jézust várom, a kis csecsemőt;
Letérdelek kis lábai előtt.

Titeket súlyos problémák gyötörnek:-
Én átadom magam a szent gyönyörnek-
Filozofáltok, irtok könyveket:-
Az én problémám: lélek s szeretet.
Én Jézust várom, aki mosolyog,
És mosolyától én boldog vagyok.

Gyertek fiúk, ti kicsinyek, körém
A hópelyhes karácsony estéjén,
Gyertyás és cukros kedves fa alatt
Hagyjuk a küzdő merész vágyakat!
Mi Jézust várjuk, a kis gyermeket,
Ki báj, szelídség s égi szeretet.

"Karácsonykor nem a három királyra szeretek gondolni, akik értékes ajándékokat vittek a megszületett kis Jézusnak. Ezen a napon az angyal szava az, ami megrendít: "Békesség a földön a jóakarató embereknek."

Nem igazán zavar az sem, ha ez az egyszerű bibliai örömhír bizarr fenyőágak között lobogó cifra gyertyák fényénél hangzik fel évről évre.

Ikyenkor egy fénysugár egészen a gyermekkoromig ér, a szép ajándékok elenyésztek ugyan, de azt látom, a karácsonyesti titokzatos csillogásban együtt vagyunk, illatos a béke, biztos a jóakarat."

Csikszentmihályi Róbert

Levél a Mikuláshoz

Kedves Mikulás bácsika, szeretnők, ha teljesítenéd néhány kívánságunkat. Először is hozzá a Világnak: boldogságot, békességet, szeretetet és szép, fehér karácsonyt. A tanároknak mogyorófavesszőt piros szalaggal és boldogsággal teljes ünnepeket. A diákoknak sikeres dolgozatokat és sok ajándékot a Mikulástól. A családokat erősítsd meg az összetartásban, az embereket a békességben, minden házba jusson egy nagy fenyőfa sok dísszel, alatta meg sok-sok ajándékkal. Segítsd az embereket, hogy a falu templomát szépen újítsák fel. A központban állítsanak egy nagy karácsonyfát, amely alatt a falu minden lakosának ajándék lapuljon.

Jaj, és Mikulás bácsi, ne fáraszd ki nagyon magad!
Utóirat: Kellene még egy jó Szilveszter az erdőn, az oszival.

Miklós Anikó,
Mihály Orsolya,
Mihály Sarolta,
Gergely Anna-Mária,
Orbán Tünde,
Mihály Réka,
Györgylőrincz Tünde.

Ki a kommunikátor, mit kerestek, és mit talált Lövétén?

Kutatásmódszertani gyakorlat (terepgyakorlat)
Lövétén

A bonyolult cím három kérdést tartalmaz, az írás ezekre ad választ. Az ürügyet az szolgáltatja, hogy 2003 augusztusában 12 napig Lövete vendége volt a Sapientia-EMTE

marosvásárhelyi karának 34. társadalmi kommunikáció és közkapcsolatok szakos, első évet végzett diákja.

A gyakorlat megszervezése a SAPIENTIA Marosvásárhelyi Karán folyó oktatás keretében, a Kar anyagi támogatásával történt.

A gyakorlat helyszínéül azért választottuk Lövétét, mert a helyi intézmények (Polgármesteri Hivatal, Székely Mózes Általános Iskola) vezetősége, valamint a település meghatározó egyéniségei személy szerint is segítettek, biztosítottak támogatásukról.

Az elszállásolás az iskola tulajdonában levő tornaterem emeleti helyiségében térítésmentesen történt. Az évfolyam két csoportra oszlott, a terepmunkára két váltásban (július 30.-augusztus 5., augusztus 5-11.) került sor.

1. Ha nem is az első, de a második-harmadik kérdés volt a terepmunka szervezésekor, valamint az itt tartózkodás ideje alatt: mi is az, hogy társadalmi kommunikáció, meg közkapcsolatok? Miben más, mint az eddigi szakmák, miben hasonlít az eddigiekhez, mivel foglalkoznak majd, akik ezen a szakon diplomáznak?

Az első, rögtönzött válasz mindig az volt: hát kommunikátorok lesznek, értik-e? Erre azonban még nagyobb fejcsóválás következett, tehát tovább kellett folytatni: akik végeznek, kerülhetnek a médiába, de a különböző hivatalokhoz, vállalatokhoz is, és például a közönséggel, a külvilággal fenntartott kapcsolat szakértőiként fognak ott tevékenykedni. Mindenki tudhatja, akinek intézményekkel volt dolga: az egyén, állampolgár vagy ügyfél megfelelő tájékoztatása, a kapcsolat fenntartása rengeteg bosszúságot, idővesztést spórol meg. A kommunikátorok amolyan minden tudó hoppmesterek: ott posztolnak az intézmények kapui-ban (képletesen érte, hiszen nem portásokról van szó), mindenkinek rendelkezésére állnak, és irányítják a bejövő-kimenő forgalmat. Az információk forgalmát, és az embereket is. Ez a mesterség igen sok ismeret megszerzését és alkalmazását követeli a társadalom

és az intézmények mibenlétéről (szociológiai ismeretektől a jogi, államigazgatási ismeretekig), a közvélekedés termelődéséről, a társas, intézményes kapcsolatok szervezési technikáiról.

2. Mit kerestek Lövétén a vásárhelyi kommunikátorok?

Amint azok, akik naponta kapcsolatba kerültek velük, tapasztalhatták: információt, tudást. Terepmunkát végeztek, Lövete társadalmának mindennapjait igyekeztek megismerni. Kérdőíveket töltöttek ki a térhasználatról. Anyagot gyűjtöttek egy később megírandó dolgozathoz. Gyakorolták a kapcsolatki-alakítás, kapcsolattartás számukra új, de ezutáni munkájukban kamatoztatható fogásait.

A terepmunka fontos feladata volt a helyi intézmények munkájának megismerése. Szervezetten meglátogatták a diákok a Polgármesteri Hivatalt, a Római Katolikus Plébániát, a Kistérségi Egyesületet, a Tájházat. Ezután a kialakított kapcsolatokra építve lehetett egyénileg is találkozni az intézmények képviselőivel, és ki-ki a választott kutatási témához gyűjtött információkat.

Ugyanakkor fontos volt a találkozás egy falusi település intézményrendszerének (vezetőknek, az intézmény mindennapi működésének, gondjainak, konfliktusoknak, az intézményi kommunikáció jellegzetes formáinak) a megismerése szempontjából.

A helyi társadalom embereivel, családjával, kisebb csoportjaival (fiatalok, egy kis utca lakói, rokonok), a módszertani útmutatásoktól meg a választott tematikáktól függően, szintén kapcsolatokat lehetett kialakítani. Ezek a kapcsolatok, az utólagos tapasztalatok szerint, nem korlátozódtak a gyakorlat időtartalmára, hanem azóta is működnek. A hagyományörző, kisebb lélekszámú település (falu) mai társadalmi kommunikációs rendszerébe engedtek bepillantást az

így kialakított helyzetek, információk.

3. Mit találtak Lövétén a vásárhelyi kommunikátorok?

Vendégszerető embereket.

Barátokat.

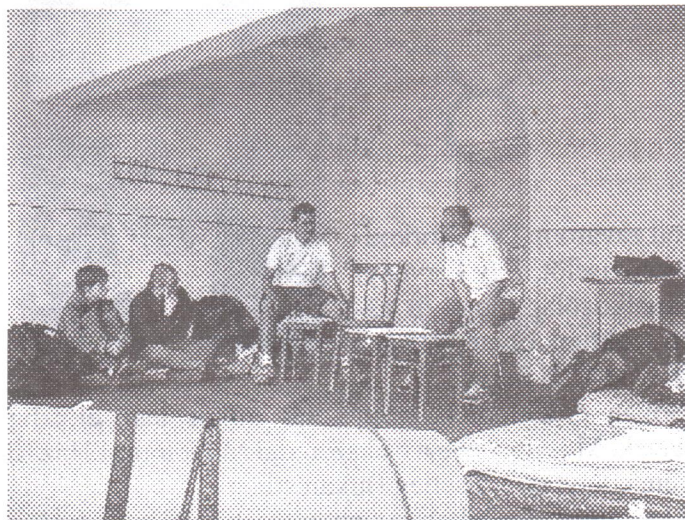
Olyan helyzeteket, amelyekben gyakorolniuk kellett a megszerzett kutatási ismereteket.

Lehetőséget, hogy kialakítsák a sajátos helyszínen hatékonyan bizonyuló saját kutatási módszereiket.

Fontos, feltárandó témákat: a játszótér építésének jelenségét, a szemétkézeltés helyzetét, egy asszonyok által találkozót-, közösségi helynek kialakított szoba használatát és ezen túl az asszonyi társadalom elkülönülésének módozatait, a szombati piac működését, a vasárnapi térhasználatot (misét és ami utána, estig zajlik), a temetkezési szokás és a falu társadalmi tagolódásának összefüggéseit, hagyományos és modern együttélésének, egymásra hatásának igen fontos eseteit.

Elképesztő, meggondolkodtató, a társadalom és az intézmények működésére rávilágító tényeket: a központban levő híd esete, a négyórás harangszó megszűntetése kiváltotta reakciók, a fiatalok tömeges magyarországi munkavállalása és ennek helyi következményei („munkát tudnék adni a fiataloknak, de pénzt nem...”), a televíziózás városi mintái („jöjjenek később vissza, drága, most megy a Fekete gyöngyszem...”), a diszkó, a kocsimák mikrovilága.

4. Köszönjük a vendégszeretetet, a támogatást - személy szerint is Balázs István polgármester, Molnár Juliánna iskolaigazgató, Györgydeák Lajos plébános, Mihály János történelemtanár, Lázár László kistérségi

menedzser megértését, segítségét.

Meg a finom ebédeket a Heróban!

Meg a kitűnő társaságot a diszkóban!

Visszatérünk még: munkánk eredményeit részletesebben is bemutatni, meg tovább kutatni.

Gagyai József

Megkérdeztük diákjainktól

- Milyennek képzelitek a tökéletes családot? Mi akadályozza szerintetek az embereket annak megvalósításában?

Íme néhány a válaszokból:

F. Á. : "Szerintem a tökéletes családban soha nincs veszekedés a pénz miatt. (...) Szerintem az akadályozza az embereket annak megvalósításában, hogy a mostani családban sokat vannak külön az emberek, mert a pénz hajtja őket. Egyik idegesebb, mint a másik, veszekednek, verekednek vagy elválnak. Nem boldogok."

GY. I. : "Egy tökéletes családban az a legfontosabb, hogy legyen a család mindig együtt. Az apa vagy anya ne legyen elmenve dolgozni egy másik országba. (...) Az emberek szeressék egymást. Így lesz tökéletes a család."

M. K. : "A tökéletes családot olyannak képzelem el, hogy a gyerekek és a szülők együtt élnek békességben, szeretetben, és nem veszekednek."

Gy. A. : "Énszerintem a tökéletes család az, amelyik mindig együtt van. Jóban, rosszban mindig együtt vannak. Nem veszekednek. A gyerekek és a felnőttek nincsenek szanaszét. A szülők nem dolgoznak valamelyik más országban. (...) Szerintem az akadályozza a tökéletes család megvalósítását, hogy a szülők elmennek más országba dolgozni. Csak hónapok múlva jönnek haza ..."

M. A. : "Egy jó családban vallásos élet van. Az egész család együtt megy a templomba vasárnap, és együtt töltik a napot. A gyerekeket a családban vallásos életre nevelik a szülők. Van dolgok, melyek megakadályozzák az embereket a tökéletes család megvalósításában. Néha a pénz hiánya gátolja ezt. Az emberek nem veszik észre, hogy nem kell ahhoz gazdagnak lenni, hogy boldogon éljünk. Ha valaki gazdag, az sem mindig boldog. Erre mondjuk, hogy a pénz nem boldogít."

L. J. : "Szerintem a világon sehol nincs tökéletes család. Legtöbb helyt megvan minden, amit csak ember kívánhat, de nincs béke. (...) A családban kell, hogy legyen hit is, mert hol hit ott szeretet, hol szeretet ott béke, hol béke ott áldás, hol áldás ott Isten, hol Isten ott szükség nincsen." (Válogatta: Mihály János)

Községünk jeles szülöttei...

LADÓ LAJOS (1907. március 4. - 1964. március. Kolozsvár). Szülőfalujában végzett hat elemi osztályt, utána alkalmi munkás. Kicsi erdőőr feljegyzései c. emlékező írását Tamási Áron ajánlotta be az Erdélyi Helikonban (1931/4), s az mintául szolgált az író Ábel regényhősének képéhez. Székely Alkalmazottak Lapja c. alatt időszakai újságot alapított és

szerkesztett Kolozsvárt (1934-1936) az idegenben kallódó székely munkavállalók érdekében, s ennek egyes íróktól szerzett ismertető szócikkeiből Székely nagyjaink c. lexikonszerű kézikönyvet állított össze 24 székely irodalmi és történelmi személyiség bemutatására. (Tamási Áron: Ajánlom L.L.-t. Erdélyi Helikon 1931/4; újraközölve Tiszta beszéd. 1981. 107-108.- Dsida Jenő: Ki lopott? Avagy Szép Ernő a Hargitán. Erdélyi Lapok. 1933. ápr. 5; újraközölve Séta egy csodálatos szigeten. 1992. 73-78. és 492-93.)

Karácsonyi kántáló ének

Ma van karácsony napja,
Nem kell nekem hagyma,
Egye meg a gazda.

Szállj le kolbász a hóból,
Bújj a tarisznyámba,
Egy pohár pálinka,
Ömölj a hurkámba.

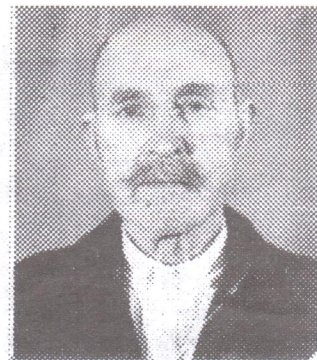
Tudom asszonyomnak vagyon
pálinkája.
Azt is tudom, hol tartja: fekete
korsóban.
Ha nem ad belőle hulljon el a
kontya.

(Elmondta: Mihály Jánosné, szül.
György Ilona Kuti, 1982.)

DOKUMENTUM

Fazekas János
Miniszter- Urnak
Bukarest.

Tisztelt Miniszter Ur!

Legelőször is bocsánatot kérek, hogy ezzel a pár sorral zavarom. De bátorkodtam ezzel a pár sorral felkeresni Önt mint országgyűlési képviselőt. Egy kérvényt küldtem Bucuresstben a Kultuszminisztériumban, arra vonatkozólag, hogy itt nálunk a karácsonyi ünnepeken és az ünnepek körüli időben szoktunk olyan betlehemi pásztorjátékot előadni, ami nálunk népi szokás volt már ősidóktól fogva.

Már 1957. karácsonyától nem volt előadva. Sokan érdeklődtek, hogy már mikor lesz előadva. Csikszeredától kértem egy párszor, de sohasem engedélyezték. Most egy éve a csikszeredai Művelődési Ház Bizottsága azt a szóbeli választ adta, hogy ők nem adhatnak engedélyt erre. Esetleg Bukarestben.

a Kultuszminisztérium, ha adna. Ebből a szempontból ki indulva fordultam a fent említett minisztériumhoz. Arra kérem a Miniszter Urat, hogy legalább egy hónap leforgásával lenne annyi ideje és lenne olyan szíves, hogy a fent említett minisztériummal a kapcsolatot felvénne és valahogy az engedély megadását elő segítené. Mert már csak külföldről, rádiókban hallják a lövétei betlehemest. S már a fiatal generáció nem is emlékszik, hogy milyen.

Teljes tisztelet Orbán Mihály Pataki megye gondnok

MOZAIK

A KARÁCSONYFA -bármily hihetetlen- nem volt mindig az ünnep szimbóluma. Magyarországon - ha hinni lehet Podmaniczky Frigyes Emlékiratainak - az 1825-ös esztendőben állították és cicomázták fel az első fát ez alkalomból. A család osztrák nőrokonától az akkori vendégek eltanulták, s így néhány év alatt elterjedt a szokás a főúri szalonokban. Pár évtized elég volt aztán ahhoz is, hogy hagyományá ne mesedjen a köznép körében.

A FAÁLLÍTÁS szokása egyébként német földről indult hódító útjára. Több kutató úgy véli, hogy a téli ünnepek tiszteletére tartott dramatizált bibliajelenetek előadásával van kapcsolatban. Szenteste (Ádám és Éva névnap) környékén gyakorta került színre a Paradicsomból történő kiűzetés története. Más zöldellő fa télvíz idején nem lévén, a fenyőre aggatták a cselekmény során corpus delictivé (bűnjellé) váló pirosló almákat. A szereposztás szerint a fenyő alakította a "tudás fáját". A szabadtéri előadásokról került aztán be a századok során az ünneplők házában, s lett nélkülözhetetlen kellék.

Horoszkóp

BAK

December 22 - január 20-ig
Ásványa: ólom
Köve: hegyikristály
Bolygója: Szaturnusz

Jellemzése: Tevékenységében önmaga és a kézzelfogható anyagi célok felé fordul. A földi javakat keményen, szilárdan próbálja biztosítani. A tágabb értelemben rend nem érdekli, csak az, amit ő fog össze, és amin ő uralkodik. Földies jellegével az anyagi dolgokra veti magát, és ebben a bolygója, a Szaturnusz is segíti. Szellemileg erős, ezért uralmi törekvésekre hajlamos. Nem nyugszik addig, amíg sorra le nem küzdi az elébe állított akadályokat, hallatlan szívósság és kitartás él benne. Meggondolt, mérlegelő, körültekintő, előrelátó. Erejét egy kitűzött feladatra irányítja, erre koncentrálni egész lényével. Legmegfelelőbb hivatás számára: őrző-védő feladatok, rendőr, pénzügyi szakember, bankár.

A lövetei betlehemes játék szereplői 1935-ben: Mária (Márton Rozália) és angyal (Ladó Ferenc)

Karácsonyi gondolatok

"Félek azoktól, akik hangosan hisznek. Azok nagyon tudnak valamit. Pontosabban: éppen azt tudják, hogy milyen az Úristen. De az Úristen nem ilyen vagy olyan; más. Krisztus az, aki közvetít. Ám hogy esélyünk legyen az értésre, nagyon halknak, kicsinek, elszántsuk és odaddónak kell lennünk."

Esterházy Péter

"Család nélkül a karácsony nagyon szomorú, a karácsony nem az igazi család nélkül. Magányosan töltöm el a Szentestét, és azon töpregek, hogy az a sok család Európában és a keresztény világban valóban ünnepli-e, amiről ez az est szól. Sajnos, már régóta karácsony szent ünnepéből "perzsavásárt" csináltak, ajándékozási versenyt. Abban reménykedem, hogy lassacskán visszatér karácsony eredeti tartalma: egymás szeretete a jézusi szeretet jegyében."

Tolnay Klári

Mihály János

A LÖVÉTEI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG TÖRTÉNETE

Előszó

Nem sokkal a '89-es fordulat után adta kezembe közsegünk akkori lelki pásztora, Tornay Gergely plébános szülőfalum, Lövete egyháztörténetét (historia domus). Alig vártam, hogy felüthessem a megsárgult lapokat. De már az első oldalon csalódás ért. Ugyanis a bekezdés pár sorából megtudhattam: "semmi nevezetes története e megyének (azaz egyházközségnek) nincsen.". E néhány szó elegendő volt ahhoz, hogy megszülessen bennem az elhatározás, egyszer majd alaposabban utánanézek az egyházközség eredetének, történetének. A szükséges szakirodalom átnézését, a forrásanyag begyűjtését már budapesti tanulóéveim alatt (1996-2000) elkezdtem. Kéziratomban készítése alatt nagy haszonnal forgattam -bár a helyi hagyományokra épülő megállapításaik egy része mára

már elavult- Jánosfalvi Sándor István és Orbán Balázs sok-sok hasznos adatot tartalmazó műveit, illetve a székelyföldi katolicizmus történetét kutatók számára még manapság is nélkülözhetetlen Veszely Károly forrásgyűjteményét. Áttekintettem a nagy elődökhöz csatlakozó Kelemen Lajos elsősorban unitárius egyház- és művészettörténeti tanulmányait, B. Nagy Margit (aki az erdélyi barokk művészet kutatásában ért el jelentős sikereket) könyveit, akárcsak az 1963-tól rendszeresen publikáló Dávid László művészettörténész nagy sikerű udvarhelyszéki műemlékfelmérését, valamint a legfrissebb szakirodalmat is. A munka során azonban elsősorban a még mindig lappangó levéltári emlékeket igyekeztem felkutatni. Elsősorban az egyházközségi levéltárat néztem át. Majd a csíkszeredai (Románia Országos Levéltára Hargita megyei Igazgatósága), a Gyulafehérvári Érseki- és Székeskáptalani Levéltár (Archivum Archiepiscopale et Capitulare Alba Iuliensis) és a Magyar Országos Levéltárban kutattam új források után. Igyekeztem a már csak részletekben vagy töredékekben fellelhető tárgyi anyagot (régészeti leletek, épület alapfalak, faragványok stb.) is felkutatni, és számba venni. A kutatói munkám során, a kéziratomban írása, összeállítása közben elsődleges célom az egyházközség homályban burkolózó múltjának kiderítése volt. Ezért elsősorban a Historia Domusból meg nem ismerhető időszak (a kezdetektől 1848-ig) történetének megírását tartottam elsőrendű és hiányótló feladatnak.

Az egyházközség fekvése. Tízesei. Lövete [rom. Lueta] (Hargita megye, Románia) a Kis-Homoród völ-

gyében, a havasalji Szentegyháza és a barlangjáról elhíresült Homoródalmás között fekszik. Földrajzi koordinátái: északi szélesség 46° 16' és keleti hosszúság 25° 25'. A völgy mindkét oldalán hosszában települt egyházközség nagy kiterjedésű határának felszínét a Hargitából eredő folyóvizek (Kis-Homoród, Vargyas, Tolvajos) és a beléjük ömlő kisebb patakok dombvonulatokká tagolták. Keleten, hol a katolikus csíki falvakkal határos, a Hargita hegységhez tartozó 1168 m magas Nagyszékháta és az 1047 m magas Odorfenyő erdős vonulatai uralkodnak. Nyugaton a 877 m magas pokollázi fennsík, Domókos hegye, Várhegy közbeiktatódásával kapcsolódik a Nagy-Homoród völgyéhez. A községen halad át az a megyei út -a Kis-Homoród folyását követve-, melyen az "unitárius világ" (a két Homoród mente) megközelíthető. A "katolicizmus végső bástyája"-ként számon tartott egyházközség, vagy régiesen egyházmegye (ecclesia parochialis), akárcsak régen, jelenleg is a Székelyudvarhelyi Főesperesi Kerülethez tartozik. A

3444 katolikus lelket számláló Lövete mint egyházközség vagy tízesekre van felosztva. A négy tízes-délről északra haladva- a következő falurészeket, utcákat foglalja magába: Első tízes (Alszeg és Középszeg keleti fele a Malom utcáig, azaz Sükő vagy Süköte patakáig): Faluvége, Gábos utca, Tamás utca, Kút oldala, Szócs utca, Cigánykert, Csató, Csató oldala, Kicsi út, Gergő utca, Kurta utca, Ördöggarádics;

Második tízes (Felszeg keleti fele, Sópástya): Kicsi út, Templom utca, Temető utca, Kőcsiport, Sósút útja, Felső-temető utca, Gábos-vagy Tókos utca; Harmadik tízes (Felszeg nyugati fele Rab patakig): Égei utca, Györgypál -vagy Miklós utca, Demeter utca, Gáboskert, András utca, Márton -vagy Jakab utca északi része; Negyedik tízes (Középszeg és Alszeg nyugati része, Rab pataktól a község végéig): Silye utca, Láz útja, Kardé, Felső-Tamás utca, Piac, Motros utca, Gál utca, Udvarkert, Kopateleke, Alsó-malom utca, Ladó utca, Gerőkert.

Az első bizonytalan nyomok. Az egyházközség eredetéről, alapításának körülményeiről (alapkövnek letételéről) és időpontjáról semmit nem tudunk. Alapítási okmányai (ha egyáltalán voltak ilyenek) és más - a kezdeti időket megvilágosító- iratai a történelem viharaiiban megsemmisültek. Már az 1824. évi püspöki látogatás (visitatio canonica) alkalmával felvett jegyzőkönyvben is, az erre vonatkozó kérdések megválaszolatlanul maradtak. Az 1882-1903. évi egyházi névtárak (schematismus) sem árulnak el semmi érdemlegest eredetéről. Az 1882. évi szerint temploma az erdélyi fejedelmek alatt épült. Az 1903.

évi csupán szűkszavúan megjegyzi, hogy az egyház-község ősi, régi (parochia antiqua), valószínűleg arra utalva, hogy még a reformáció előtti. Az egyházközség régmúltját, elsősorban a XV. század előtti korszakot, tehát sűrű köd takarja. Nehezítik a tisztánlátást a szakirodalomban fellelhető ellentmondások is. Mi mégis megpróbáljuk -a fennmaradt tárgyi emlékekre, a szakirodalomra, analógiákra és a rendelkezésünkre álló újkori írásos forrásokra támaszkodva- történetét, kezdeti/korai időszakát, az alapítás (fundatio) idejét és körülményeit az alábbiakban némiképp "tisztázni." Székelyföld XIV. századi egyházi szervezetének egyik legkorábbi forrása az 1332-1337. évi pápai tizedjegyzék. A lövetei egyházközséggel kapcsolatos első írásos adatok, egyesek szerint e jegyzékben maradtak ránk. Más vélemény szerint Lövete középkori plébániájának a pápai tizedjegyzékben való szereplése nem egyértelmű.

(folytatás a következő lapszámunkban, szerk.)

KULTURÁLIS FIGYELŐ

Sokan mondják, könnyű Lövétén a kulturális életet fenntartani, mert sok a gyermek, sok a fiatal, aki tenni akar. És ez így is igaz, hála Istennek sokat ég a villany a Népházban. Mondhatjuk, szerepléssorozat indult el. November 7-én a *Kákvirág* ifjúsági csoportja részt vett Csíkszeredában a *Csüördögölő VI. Gyermek és- Ifjúsági Néptánc találkozón*. Sikeresen szerepeltek ifjaink, sőt az a megtiszteltetés érte Lövétét, hogy ő zárhatta a műsort a kalotaszegi legyényes tánccal, amit a közönség felállva, nagy tapsal jutalmazott.

November 29-én Homoródkarácsonyfalva meghívására a Lövetei Ifjak Egyesülete részt vett a *IX. Ekhós szekér nyomában* elnevezésű színjátzó fesztiválon, ahol teljes elismerésben részesült a Rejtő Jenő: *Pemete*, a remete című jelenettel. Nagyon szépen köszönjük nekik, hiszen úgy az egyesület, mind Lövete hírnevét vitték tovább. Ezért további sok sikert kívánunk nekik!

December 6-án újból, most már versenyre indul a *Kákvirág* együttes 16 éven felüli csoportja. Minősítést fogunk kapni, és ha elérjük a kötelező pontszámot, akkor a csoport bekerül az Országos Táncgyulet névsorába, illetve körforgásába. A fiatalok nagyon tehetségesek. Sok sikert kívánunk nekik és oktatóiknak!

Végezetül szeretném megemlíteni, hogy az ünnepekre reméljük új, kibővített színpad fogadja majd úgy a szereplőket, mint a kedves nézőket. A két melegítő kályha is jobban omtja a melegét a kémények újrarakása után.

Lázár Béla

Megállták a helyüket

Ma már szinte el sem tudjuk képzelni, mit érezhettek a szülők, amikor 1924. január 17-én nyolcadik gyermekként megszületett Ladó Ferenc bácsi. Az biztos, hogy Isten áldásának tekintették. Ő is élte a falusi gyermekek akkori életét. Iskolás éveiben belekóstol a kulturális életbe: versmondás, színdarab, énekkar. Akkor nem volt sok munkahely, ezért neki is többfelé kellett próbál-

koznia: asztalosinas, ölfavágás és hordás, szénhordás, hidak és erdei utak javítása, majd a bánya, ahonnan nyugdíjba jön 1974-ben.

Felnőtt korában is többféle tevékenységben vett részt; 1941-42-ben a levente mozgalomban; amikor Lázár Péter (Antal) próbálja helyettesíteni a kántort, ő is segítkezik, többször vállal evangélista, Jézus, Pilátus szerepet. A fiatalssággal olvasóesteket, zenés-énekes esteket, balladaesteket tartanak. Szereplője a Gyimesi vadvirág, A cigány, Keresztelő Szent János, Károlykának csizma kék színdaraboknak. 1945-ben versenyre mennek a lövetei kuglicsapattal Udvarhelyre (22 személy). A későbbi időben mint szakértő méhésztartják számon a faluban. Gondolom, ezen felsorolás után elmondhatjuk, hogy szép életpályát futott be a mai napig, mindig bizakodóan tekint a jövőre. Sokszor buzdította a fiatalokat, hogy a kultúráért, a falu hírnevéért tenni kell, és mindig azoknak, akik abban a korban élnek, mert az utánunk jövő nemzedék számon kérheti tőlünk, mit tettünk és mit nem.

A falunap alakalmából szervezett férfi dalárda között ott csengett neki is a hangja 79 évesen, és lehet, hogy eszébe jutott, amikor fiatalon a színpadon volt.

Mi nem tehetünk mást, mint további jó egészséget kívánjunk neki és családjának, és bízunk abban, ha nekifogunk egy régi színdarab tanulásának, majd eligazít jó tanácsaival és szép, régi énekeivel.

Lázár Béla

Egyházi évfordulók, ünnepek

December 4. Borbála. Bányászok, tüzérek és varak védőszentje.

December 6. Mikulás napja; a keresztény Miklós püspök legendáján alapul, aki sokat okította a gyerekeket. A Mikulás az 1850-es évektől oszt ajándékokat. A gyermekeket megajándékozó Mikulás alakjának a magyarság körében kevés hagyománya van, német területről származik.

December 7. Ambrus. Ezen a napon a méhészek és a mézeskalácsosok ünneplik védőszentjüket.

December 8. A Szeplőtlen Fogantatás Ünnepe; Mária méhében ekkor fogant meg Jézus.

December 13. Luca napja; A Gergely-féle naptárreform (1582) előtt erre a napra esett a téli napforduló; ma a termékenység és a szerencse ünnepe. Elterjedt szokás a Luca-kalendárium készítése (a karácsonyig tartó 12 napból a következő év hónapjainak időjárására következtetnek).

December 21. Hitetlen Tamás apostol ünnepe, aki próbával akart meggyőződni Jézus feltámadásáról

December 24. Adám és Éva.

December 25. Karácsony. Eredetileg a téli napforduló ünnepe. A kereszténység ezen a napon ünnepli Jézus megszületését. A legismertebb karácsonyi népszokás, a betlehemezés dramatikus formában adja elő a Szent-család szálláskeresésétől a napkeleti királyok látogatásáig a cselekményeket. A betlehemezés kerete legtöbbször profán pásztorjáték.

December 26. Karácsony másnapja; István vértanú ünnepe. Ekkor köszöntik ünnepélyesen az Istvánokat.

December 27. Szent János, a szeretet apostolának ünnepe. Szintén híres névköszöntő nap.

December 28. Aprószentek napja; a Heródes által kivégeztetett csecsemők emléknapja. Egészségvárazsló nap, sok helyen vesszővel megcsapkodják a lányokat, hogy szépek, egészségesek legyenek.

December 31. Szilveszter, óévbucoztató, az év legvidámabb éjszakája az első évezred végén élt Szent Szilveszter pápa ünnepe.

Népi idő-és termésjóslatok

Dec. 13. Amilyen idő van Lucától karácsonyig lévő 12 napon, olyan lesz a jövő esztendő egyes hónapjaiban is.

Dec. 25. Karácsony éjjele, ha tiszta, csendes, jó termő esztendő következik

DECEMBER

1925. december 1. Megkezdte a rendszeres adásait a Budapesti Magyar Rádió a déli harangszó és a Himnusz közvetítésével.

1586. december 13. Grodnóban meghalt Báthory István.

1921. december 14-én tartották a soproni népszavazást, amely a Trianoni Béke egyetlen népszavazása volt. Eredményeképpen az ősi határváros és a környező falvak visszakérültek Magyarországhoz. Azóta viseli Sopron a "Hűség Városa" címet.

1989. december 16-án kezdődött a népi "forradalom" Temesváron, amely kommunista rendszer bukását eredményezte Romániában.

1551. december 17-én gyilkolták meg Fráter György bíborost, esztergomi érseket, Erdély kormányzóját. Páratlan diplomáciával sikerült megalapítania az Erdélyi Fejedelemséget a török és az osztrák nagyhatalmak között.

1989. december 25-én kivégezték a román diktátor párt, Nicolae -és Elena Ceaușescu.

1606. december 29. Kassán meghalt Bocskai István.

1947. december 30. I. Mihai román király lemondott a trónról. Románia köztársaság lett.

1659. december 31-én halt meg Apáczai Csere János, a XVII. század legnagyobb magyar tudósa. Erdély szülőtte volt. Új szavait, kifejezéseit ma is használja nyelvünk, főleg a természettudományok terén. (m.j.)

A Lövetei Kiáltó szerkesztősége
és munkatársai
Kellemes Karácsonyi Ünnepeket kívánnak
minden kedves olvasójának.

Lövete Polgármesteri Hivatala
Kellemes Karácsonyi ünnepeket
és boldog új évet kíván, minden
löveteinek bárhol a világon.

Kiadja a Lövetei Ifjak Egyesülete
Nyomta a ROTAPRINT nyomda

A szerkesztőség nem minden esetben ért egyet a cikkek tartalmával!

Munkatársak: András Mónika,
Lázár László, Mihály János